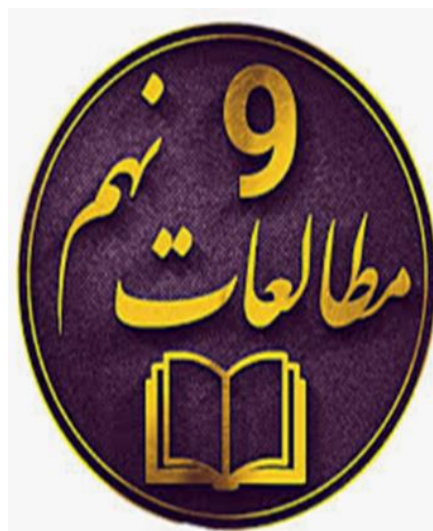

آبشار بیشه دورود

پروانه قلی پور

دبیر مطالعات ناحیه ۲ خرم آباد

استان لرستان

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

درس ۵ (پراکندگی زیست بوم های جهان)

در سنامه، پاسخ فعالیت ها، نمونه سؤال

۵ درس

زیست بوم: یک ناحیه وسیع جغرافیایی که در آن انواع خاصی از گیاهان و جانوران زندگی می کنند. هر زیست بوم از چند اکوسیستم یا بوم سازگان تشکیل شده است.

از میان عناصر آب و هوایی، دو عنصر **دما** و **بارش** بر نوع و میزان پوشش گیاهی اثر می گذارند.

۱. آب و هوا.

۲. شکل ناهمواری ها.

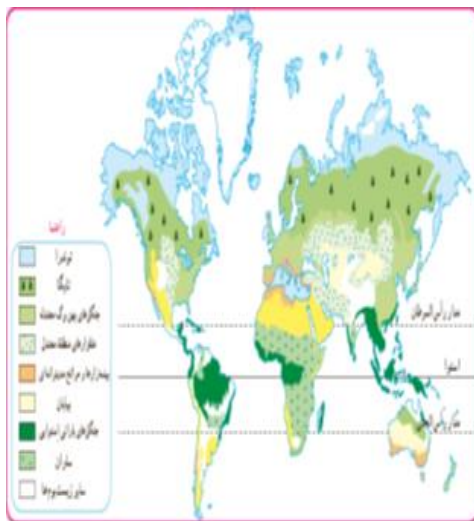
۳. میزان ارتفاع.

۴. جنس خاک.

عوامل مهم در پیدایش زیست بوم:

با تغییر **دما** و **بارش** از یک ناحیه به ناحیه

دیگر، **پوشش گیاهی** تغییر می کند.

علاوه بر میزان دما و بارش، **طول مدت فصل خشک** و **تبخیر** نیز در پوشش گیاهی مناطق مؤثرند.

توندر

توندر: ناحیه ای نزدیک قطب شمال و حاشیه اقیانوس منجمد شمالی. دارای زمستان طولانی و سرمای شدید و تابستانی کوتاه است، پوشیده از برف و یخ، دارای پوشش گیاهی خزه و گلسنگ، بزرگ جثه ترین جانور توندر، خرس قطبی است.

تایگا

تایگا: در جنوب توندر ادرقاره آسیا و آمریکای شمالی و اروپا گسترده شده است. شش ماه از سال دمای هوا کمتر از صفر درجه است، تایگا به دلیل داشتن جنگل های مخروطی و سوزنی برگ معروف است، تمام جنگل های کانادا از نوع تایگاست، گسترده ترین زیست بوم است.

ساوان: منطقه علفزارها با درختان تک و منفرد است که

در مجاورت جنگل های استوایی واقع شده است.

بیشترین وسعت ساوان در قاره آفریقا است. تمام سال هوا گرم و دارای دو فصل خشک و مرطوب است. از نظر

تنوع جانوری بسیار غنی است، درختان باثواب از گونه

های گیاهی مشهور ساوان است، حیواناتی مانند:

گورخر، فیل، زرافه، کرگدن در این منطقه فراوان اند.

ساوان

جنگل های

بارانی

استوایی

جنگل های بارانی استوایی: در مجاورت خط استوا و در چند قاره گسترده شده است.

بیشترین تنوع زیستی جهان را دارد و انواع حشره ها، پرندگان، خزندگان و پستانداران در آن

زندگی می کنند، رطوبت ۸۰ درصد و بارندگی سالانه ۲۵۰۰ میلی متر، سبب رشد جنگل های

چندطبقه شده است، درختان شاه پسند، نارگیل، قهوه سودانی، هوا، بامبواز گیاهان این ناحیه اند.

بیابان: سرزمین های خشک با بارندگی سالانه کمتر از ۵۰

میلی متر، بخش عمده ای از بیابان های گرم و خشک جهان در

مجاورت مدار رأس السرطان و رأس الجدی واقع شده اند؛

بیابان پوشش گیاهی بسیار فقیری دارد و تنها گیاهان خشکی

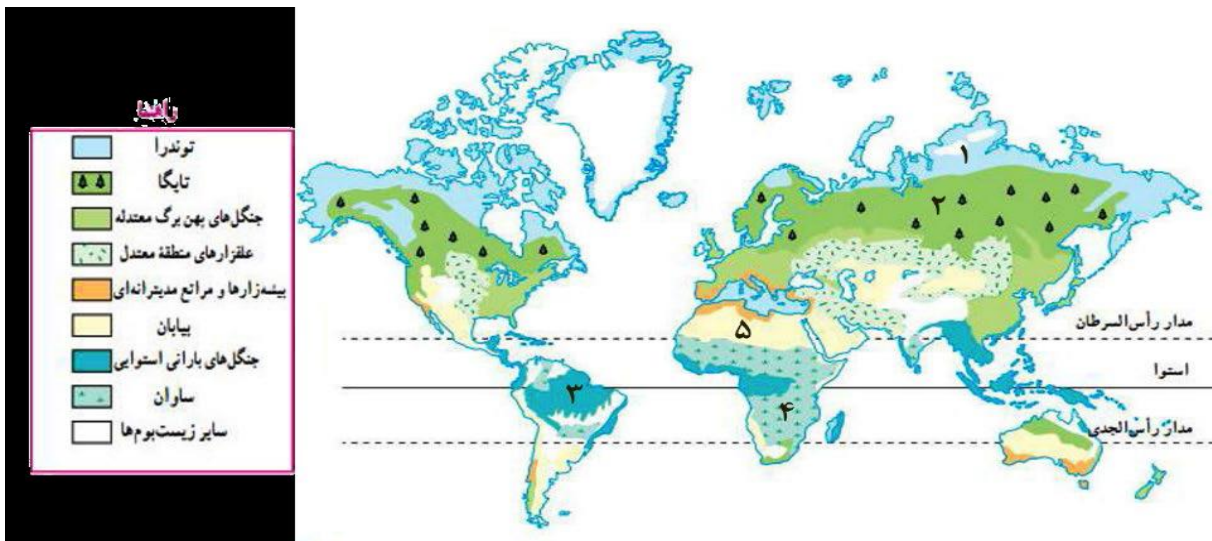
پسند می توانند در بیابان رشد کنند.

بیابان

پاسخ فعالیت ها

۱. با توجه به راهنمای نقشه، نام زیست بوم های توندرا، تایگا، جنگل های بارانی استوایی، ساوان و بیابان را روی نقشه در محل مربوط بنویسید.

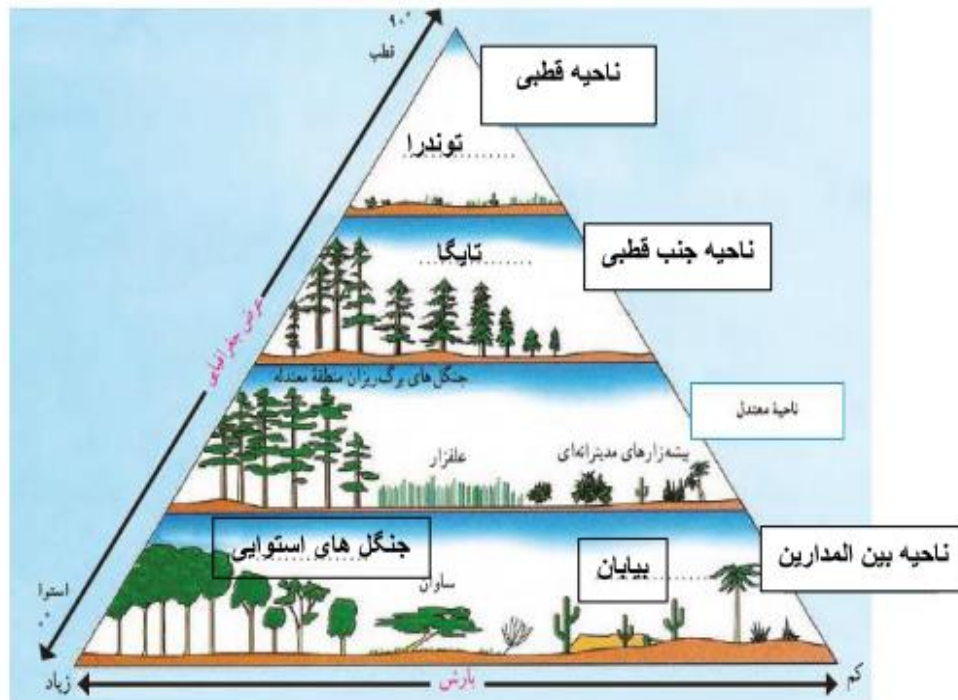
۲. با توجه به نقشه و با مراجعه به یک اطلس، بگویید که جنگل های بارانی استوایی در کدام قاره ها و کشورها، وجود دارند؟ قاره آسیا: کشورهای اندونزی، مالزی، چین، کره جنوبی.

قاره آمریکا: کشورهای برزیل و آمریکای مرکزی.

قاره آفریقا: کشورهای کنگو، نیجر، آفریقای مرکزی.

ب) کدام کشور، بیشترین وسعت جنگل های بارانی استوایی را دارد. برزیل.

۳. کاربرد شماره (۴)

۳. زیست بوم ساوان بین کدام زیست بوم ها، قرار گرفته است؟ جنگل های بارانی استوایی و بیابان

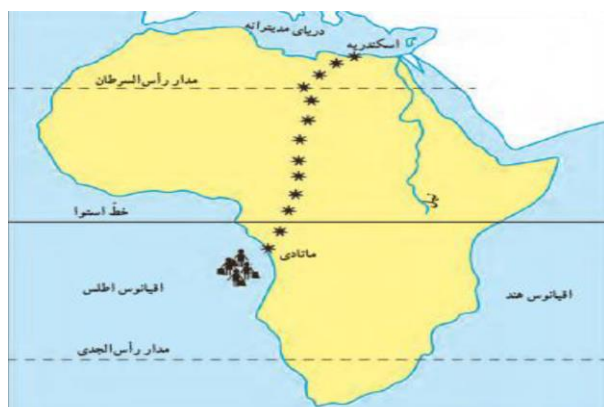
۴. بین عرض جغرافیایی و میزان پوشش گیاهی چه رابطه ای وجود دارد؟ مثال بزنید. هر چه از استوا به سمت مدار رأس السرطان و رأس الجدی دورتر شویم، میزان بارش و پوشش گیاهی نیز کمتر می شود. به گونه ای که پوشش گیاهی جنگل های انبوه در استوا در عرض های بین المدارین، کم کم تبدیل به ساوان و بیابان می شود.

۵. بین میزان بارش و میزان پوشش گیاهی چه رابطه ای وجود دارد؟ مثال بزنید. هر چه میزان بارش بیشتر باشد، تراکم پوشش گیاهی نیز بیشتر است. مانند جنگل های انبوه استوایی. هر چه میزان بارش کمتر شود، از تراکم پوشش گیاهی نیز کم می شود. مانند: ساوان

۴. کاربرد شماره (۵).

نقشه	نام زیست بوم	آب وهوا	دو نمونه جانور و یک نمونه گیاه غالب
	توندررا	سرد قطبی	خزه و گل‌سنگ خرس قطبی
	تایگا	سرد	کاج، سرو گرگ خاکستری
	جنگل های بارانی استوایی	معتدل	درختان پهن برگ شامپانزه
	بیابان	گرم و خشک	بوته های خاردار روباه
	ساوان	گرم، با دوفصل خشک و بارانی	تک درخت شیر

۴. کاربرد شماره (۶).

سه زیست بوم به ترتیب:

جنگل های استوایی، ساوان و بیابان.

ادامه پاسخ با نظر دانش آموز.

۶. پاسخ به عهده دانش آموز.

۵. به عهده دانش آموز.